

В обіймах віри та любові

Тетяна Чумак. Віра й любов. Поезії. – Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2023. – 40 с.

Тримаю у руках «свіжоспечену» збірку своєї землячки, ічнянської поетки Тетяни Чумак «Віра й любов». Жадібно вчитуюсь у перші рядки поезії... Тетяна Миколаївна не часто жалує свого читача новими поетичними збірками. Вимоглива до себе і своїх поетичних творів вона виносить на суд читача лише довершені поезії, які несуть у собі емоційність її думки, наснагу світосприймання, багатство і колоритність авторської мови, витонченість почуттів. Це лише друга її поетична збірка. Перша – «Іскра з полум'я великої любові» - побачила світ у 2013 році і збагатила своїм доробком «поетичну скриню» Поліського краю. Друга, відкрила своєю появою такий непростий 2023 рік...

Знаю Тетяну Чумак давно..., ще зі студентської лави. Ми – вихованці літературної студії Ніжинського державного педагогічного інституту імені Миколи Гоголя, якою керував вікопомний Павло Олександрович Сердюк – письменник і критик, а найперше великий Педагог, який міг віднайти із сотень юнацьких сердець те єдине, яке жило поезією. Серед його вихованців знані нині літератори: Анатолій Мойсієнко, Любов Пономаренко, Микола Луговик, Іван Просяник, Володимир Сенцовський, Анатолій Шкуліпа і цей перелік можна продовжувати ще досить довго...

Моя пам'ять досить міцно тримає в уяві березневу світліну 1977 року. До літстудійців Ніжина завітав відомий письменник, Шевченківській лауреат, вихованець вузу Юрій Олефірович Збанацький. На той час він працював секретарем Спілки письменників України. Відбулася зустріч, а потім він залишився на засідання літературної студії. Звітували своїм творчим доробком Тетяна Чумак (у дівоцтві Тетяна Овчаренко) та її подруга Людмила Примостко... Звіт пройшов успішно. На згадку вирішили зробити фото... Зліва направо сидять у першому ряду: Міта Руденко, Людмила Примостко..., у центрі Юрій Збанацький щось палко розповідає Тетяні Чумак, а поряд Оля Тимошенко і Павло Сердюк. У другому ряду стоять: Олександр Сименець, Володимир Кузьменко, Олександр Лисий (староста студії), Олександр Забарний, Тарас Колісник та ще одна пані, прізвисько якої стерлося із скрижалей Пам'яті. Ось такою запам'яталася мені наша літературна студія у останній рік мого навчання. То ж не варто говорити з якою жагою у подальшому я очікував на книги моїх товаришів...

І ось довгоочікувана звісточка від Тані... У анотації до своєї збірки вона написала: *«Тематичні пошуки збірки лежать у царині життя душі, почуттів,*

у роздумах про минуцність, а водночас і вічність усього суцього. Збірку просвітлює гармонія єднання людини з природою, надія на перемогу добра, прагнення закарбувати в слові неповторні миті земного буття». Саме такі ключові завдання ставить перед собою моя подруга перед книгою, яку вона адресує читачеві. Подумки підтримую її, бо знаю як-то потрібне втішне, заспокійливе слово у буремні часи війни... Слово, яке має згоїти рани, відігнати тугу і біль втрати, а ще вселити надію у переможний прийдешній день. До честі авторки вона у своїй новій книзі зуміла віднайти такі слова.

Як зримо і лаконічно описує вона наше сьогодення вже з перших рядків збірки: *Падає обрій, / Ламаються трави в чорній гіркій крові. / Та нагадають світанку заграви: Ми ще живі.* Ця ідея нескореності-незборимості наскрізно пронизує всю поезію і утверджує думку неминучості нашої перемоги: *Зійдуться душі в пекельному герці в Отчому лоні знов, / І переможуть у зраненім серці Віра й Любов.* Життєстверджуючий оптимізм поетичного слова не пафосний, не надуманий..., він природній, бо лине від серця до серця. А ще оплачений високою ціною людського життя: *Нам ще кохати, страждати, стрічати ранки в терпкій росі, / Хоч з бойовищ до батьківської хати прийдуть не всі.* Саме тому так болісно озиваються ці рядки у серці після кожного повідомлення про загибель наших воїнів-земляків. Громадянська лірика у новій книзі Тетяни Чумак представлена не чисельно, але вагомо і переконливо:

*Я – іскра з полум'я великої любові,
Що відродила землю в ріднім слові,
До твого болю припаду чайно,
Моя бентежна доле – Україно.*

Таке духовне поєднання автора із рідним краєм змушує читача вірити у щирість цих почуттів. Бо це не гучна оповідь, а тиха сповідь зболеного серця:

*Я лиш росинка на твоїй долоні,
Пелюстка у вишневому полоні,
Тонкий промінчик місячного світла,
Калини гілка, що в грозу розквітла.*

Ще із студентських років поезії Тетяни Чумак була притаманна висока образність, метафоричність поетичного вислову, самобутність художніх засобів. Багата на все це і її нова книга. Образ калинової гілки що квітне у грозу, чи не краще втілення авторського задуму?

Щедро представлена у новій книзі філософська лірика. Чи то швидкоплинність часу, чи то сходжені-переходжені життєві дороги навіюють авторці бажання осмислити та оцінити власний життєвий шлях, але представлена у збірці лірика вагома і «поетично соковита». Вона кличе до

мандрівок у часі, до осмислення естетичних пріоритетів поетки, не просто у споглядання, але й осягнення життєвих надбань авторки.

Життєва доля Тетяни Чумак склалася досить успішно. Після завершення навчання у Ніжинському педінституті вона пішла дорогою батьків – стала вчителем. За більше як 35 років своєї педагогічної діяльності здолала багато педагогічних вершин. Стала учителем-методистом, Відмінником освіти України, здобула другу вищу освіту. Від 2005 до 2011 року навчалася в аспірантурі Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова. Захистила дисертацію на звання кандидата педагогічних наук. Від вересня 2013 року працює в Національному університеті біоресурсів і природокористування України доцентом кафедри журналістики та мовної комунікації. З 2019 року – член Національної спілки журналістів України. Заміжня, має родину. Але повернемося до поезії...

*У кожного для всього є свій час –
Народжуватись, жити і вмирати.
Та в цьому світі головне для нас –
Себе в бутті й буття в собі пізнати.*

Авторка пропонує читачеві дослухатись до її порад як пізнати світ і себе в ньому. Перш за все: *«Доторкнися серцем до життя і вбери у себе людські болі...»*. Наступний крок: *«Збільшуй радість, поділивши всім своє серце, щастям оповите»*. А ще: *«Не дати серцю спопеліти у поєдинку світла й тьми»*. Бо: *«Ми тільки гості тут, на цій землі, і радістю, і смутком оповитий»*. Авторка щира у своїй сповіді перед читачем, а тому її поезія переконлива.

Щедро у новій книзі представлена пейзажна лірика. Ще з років юності Тетяна надзвичайно тонко і гармонійно відчувала природу, а тому і вірші її рясніли цікавими поетичними знахідками. Не стала винятком і нова збірка... Наведу лише кілька прикладів: *«Сніжно-синя зима знов засвічує зорі над плесами»*. Або: *«Пахнуть зорями ночі, пахне тугою вітер, тиша стомлено горнеться до самотніх тополь»*. Як зримо... У кількох рядках поетка змалювала ціле художнє полотно. А це вже майстерність!

Метафоричний світ поезій Тетяни Чумак надзвичайно багатий і різноманітний. У дивосвіті її поезії *«зозулі розсипають сивий сміх над росами»*, *«жайвір тонко натягує струни»*, *«пливуть за обрій сонні береги»*, *«світанок десь клепає срібні коси»*, *«росу у воду струшує калина»*. І це далеко не повний перелік... Хіба може лишитись байдужим серце до такого рядка: *«Дай зелену долоньку, тополе! Нагадаю високих літ»*. Або: *«Засумувала хата за лелекою, захвилювались айстри за вікном»*. І таких поетичних знахідок у новій збірці

Тетяни Чумак багато. Бо чутливе серце поетки творчо реагує на мінливу швидкоплинність світу.

Окремо хочу зупинитися на інтимній ліриці авторки. Мені імпонує та гама естетичних почуттів, які закарбувала поетка у своїх віршах. Це дозріла жіноча любов, яка багата на глибокі почуття, але, водночас, стримана і не багатослівна. *Стоять берізки закосичені,*

Літа зозуля роздає.

У мене щастя – не позичене,

У мене й горенько – своє.

Авторка вміло стримує свої емоції: *«Лечу з ключами журавлиними, журбу ховаючи свою»*. І водночас: *«Хочу вітру буйно-синього, щоб замів твої сліди», «не шукай стежин за бродами, не тривож замерзлих сліз»*... І як висновок-прохання: *Та коли весна-чарівниця доторкнеться до беріз,/ Ти згадай про все, в що вірилось,/ І хоч раз мені приснисть*. Ось така вона, сивочола любов...

Вражають своєю довершеністю і глибиною змісту поезії «Дочці», «Над Десною», «Матінко-ластівко...», «Мова народу», «Осінній диптих». Це своєрідні авторські монологи-сповіді у яких мова йде про найсокровенніше, що складає сутність людського життя.

І зрештою про прикінцеву поезію... Це – вірш-підсумок, який осягає увесь пройдений людиною життєвий шлях; вірш-роздум, який утверджує правильність обраної дороги; вірш-гімн, який возвеличує життя і все що у ньому відбулося: *Не знаю, скільки ще на світі*

Прожить судилося мені,

Але за синь, росою вмиту,

За грозові й безхмарні дні.

...

За все, за все – спасибі долі,

І скільки б не минуло літ,

Не пошкодую я ніколи,

Що народилася на світ.

Живи довго, сестро... Неси людям добро і знання, втіху і спокій. А ще даруй їм свої чудові вірші ..., бо вони зцілюють душу і дарують надію на щасливе майбуття. Я ж вітаю тебе з новою збіркою і бажаю їй короткого шляху до серця читача. З повагою

Олександр Забарний – заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, член НСПУ.